

ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

2. Švietimo pagalba mokiniui - tai mokyklos darbuotojų (pagalbos mokiniui specialistų, sveikatos priežiūros specialisto, klasės vadovų, mokytojų ir mokyklos vadovų veikla, susijusi su mokinių socialinių, pedagoginių, psichologinių poreikių tenkinimu, leidžianti didinti ugdymo(-si) veiksmingumą.

3. Švietimo pagalbos tikslas – padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi mokykloje, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui.

4. Šis Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281, Žin., 2011, Nr. 38-1804), Specialiojo ugdymo įstatymu (1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-969, Žin., 1998, Nr. 115-3228), Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (2016-06-29TAR, 2016-07-15, Nr. 20656); ir kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais, švietimo ir mokslo ministro įsakymais, mokytojų, klasės vadovų bei pagalbos mokiniui specialistų pareigybių aprašymais.

II. PAGALBOS TEIKIMO UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

5. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai:

- 5.1. užtikrinti mokinių saugumą mokykloje;
- 5.2. šalinti priežastis, dėl kurių mokiniai negali lankyti mokyklos ar vengia tai daryti;
- 5.3. užtikrinti vaikų mokymąsi pagal privalomojo ugdymo programas iki 16 metų;
- 5.4. kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikams ir jaunimui pasirinkti ugdymo(-si) programą bei pasirengimo profesijai įstaigą pagal jų galias;
- 5.5. sudaryti sąlygas gabių mokinių ugdymui(-si);
- 5.6. padėti mokiniams adaptuotis mokykloje ar naujoje ugdymo pakopoje;
- 5.7. teikti reikalingą psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę pagalbą priklausomai nuo mokykloje dirbančių specialistų.

6. Švietimo pagalbos teikimo principai:

- 6.1. lygios galimybės – kiekvienam mokiniui užtikrinamas pagalbos prieinamumas;
- 6.2. visuotinumas – pagalba teikiama visiems mokiniams, kuriems jos reikia;
- 6.3. kompleksiskumas – pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo sistemos pagalbos mokiniui teikimo formomis;
- 6.4. decentralizacija – šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;
- 6.5. individualumas – pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio problemas;
- 6.6. veiksmingumas – remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais.

III. ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

7. Švietimo pagalbos gavėjai yra mokyklos mokiniai.

8. Švietimo pagalbos teikėjai yra klasių vadovai, mokytojai, psichologas, socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, logopedas, sveikatos priežiūros specialistas, mokyklos vadovai.

9. Švietimo pagalbos formos:

9.1. individualus darbas su mokiniu (gabių mokinių skatinimas bei ruošimas dalyvauti olimpiadose bei konkursuose, darbas su jais; klasės vadovų, mokytojų, mokyklos vadovų pokalbiai, psichologo ir socialinio pedagogo konsultacijos, psichodiagnostiniai tyrimai, užsiėmimai su specialiuoju pedagogu ar logopedu);

9.2. darbas su grupe – grupinės konsultacijos (psichologo, socialinio pedagogo), klasės valandėlės, ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas, profesinis konsultavimas bei informavimas, grupinis darbas su gabiais mokiniais, grupiniai psichologiniai ar sociologiniai tyrimai, specialiojo pedagogo ir/ar logopedo grupiniai užsiėmimai ir panašiai;

9.3. darbas su mokinio šeima – pagalba sprendžiant problemas, trukdančias vaiko ugdymo(-si) procesui, pasirenkant modulius, būsimą profesiją, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos bendradarbiavimo stiprinimas;

9.4. darbas su mokyklos bendruomene – saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas, savivaldos aktyvinimas;

9.5. darbas su socialiniais partneriais (vaiko teisių apsaugos skyriumi, PPT, policija ir kt.) siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą.

10. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

10.1. konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ar pasirinkti profesiją;

10.2. ugdymo diferencijavimas mokiniui ir mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių, tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui;

10.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas – ugdomas gebėjimas priimti sprendimus ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, sveikos gyvensenos įgūdžiai;

10.4. elgesio korekcija - socialiai priimtino elgesio modeliavimas;

10.5. nusikalstamumo, mokyklos nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;

10.6. pagalbos komandos telkimas mokykloje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas.

IV. ŠVIETIMO PAGALBOS ORGANIZAVIMAS

11. Klasių vadovai ir mokytojai teikia pagalbą savo klasės ar grupės vaikams, rūpinasi jų asmenybės ugdymu(-si) bei branda, siekia pažinti auklėtinių, mokinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus, diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą, domisi ir rūpinasi mokinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną, suteikia mokiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta ar kitokio pobūdžio išnaudojimas, bendradarbiauja su pagalbos mokiniui, sveikatos priežiūros specialistais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie išskylančias problemas, padeda mokiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas, stebi, analizuoja tėvų bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(-si);

12. Pagalbos mokiniui specialistai teikia psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą:

12.1. psichologinė pagalba – mokinio psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir pagalba sprendžiant jas, bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais. Psichologas rengia individualias rekomendacijas mokinio psichologinėms, asmenybės ir ugdymosi problemoms spręsti, konsultuoja mokinius profesijos pasirinkimo klausimais, dalyvauja formuojant teigiamą mokyklos bendruomenės požiūrį į psichologinių, asmenybės ir ugdymo problemų turinčius mokinius bei jų ugdymą kartu su bendraamžiais, šviečia mokyklos bendruomenę vaiko raidos psichologijos, pedagoginės ir socialinės psichologijos klausimais, atlieka aktualius mokykloje psichologinius tyrimus

atsižvelgdamas į mokyklos bendruomenės poreikius. Psichologinė pagalba teikiama, kai mokinys į psichologą kreipiasi savarankiškai, prašo mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), mokytojai (gavę tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimą), prašo Vaiko teisių apsaugos tarnyba, jeigu tėvai nesirūpina vaiku;

12.2. socialinės pedagoginės pagalbos paskirtis – padedant mokiniui įgyvendinti jo teisę į mokslą, užtikrinti jo saugumą mokykloje: šalinti priežastis, dėl kurių vaikas negali jos lankyti ar vengia tai daryti, padėti mokiniui adaptuotis mokykloje, teikti reikalingas socialines pedagogines paslaugas, formuoti socialinius įgūdžius. Socialinis pedagogas koordinuoja socialinę pedagoginę pagalbą mokykloje ir pats ją teikia, kai neužtenka klasės vadovo ar mokytojo kompetencijos.

12.3. specialiosios pedagoginės ir specialiosios pagalbos paskirtis – didinti mokinio, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą. Specialiąją pedagoginę pagalbą teikia – specialusis pedagogas ir logopedas. Specialiąją pagalbą teikia – mokytojo padėjėjas.

12.3.1. specialusis pedagogas (gavęs tėvų, globėjų ar rūpintojų sutikimą) atlieka pirminį pedagoginį mokinio vertinimą, nustato žinių, mokėjimų, įgūdžių ir gebėjimų lygį ir jų atitikimą ugdymo programoms bei įvertiną pažangą mokykloje. Padeda specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams įsisavinti ugdymo turinį (specialiojo pedagogo kabinete, pamokų metu) ir ugdo jų sutrikusias funkcijas, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio gebėjimus, ugdymosi galimybes, mokymosi ypatumus.

12.3.2. logopedas įvertina mokinio kalbos raidos ypatumus bei kalbėjimo ir kalbos sutrikimus. Ugdo sutrikusios kalbos ir komunikacijos mokinių kalbą, taikydamas individualaus, pogrūpinio, grupinio darbo metodus ne pamokų metu.

12.3.3. mokytojo padėjėjas padeda mokiniui ar (ir) mokinių grupei atlikti su ugdymusi, savitarna, savitvarka ir maitinimusi susijusias veiklas, padeda orientuotis aplinkoje, judėti, tinkamai naudotis ugdymui skirtomis techninės pagalbos priemonėmis, teikia teksto skaitymo ir konspektavimo bei kitas paslaugas.

13. Sveikatos priežiūros mokykloje paskirtis – saugoti ir stiprinti mokinių sveikatą, aktyviai bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais, rūpintojais). Sveikatos priežiūrą vykdo sveikatos priežiūros specialistė.

14. Mokyklos vaiko gerovės komisija organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą, švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atlieka mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pirminį įvertinimą ir atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.

15. Mokykloje dirba Profesinio informavimo patarėja, kurios tikslas - plėtoti ir efektyvinti profesinio informavimo ir karjeros planavimo veiklą mokykloje bei padėti jos mokiniams kryptingai ir motyvuotai rengtis tolesnei karjerai bei gyvenimui.

16. Esant reikalui pagalbos mokiniui specialistai, vaiko gerovės komisija, mokyklos vadovai teikia švietimo pagalbą mokytojams, mokinių tėvams ir kt. vaiko ugdymu suinteresuotiems asmenims.